

47D

44A

23.1.3

PHUTHEHO EA MA-AFRIKA OHLE

Puo ea Mookameli

D. D. T. JABAVU

Phupjane, 1936.

June

Theko 4d. Ho sa lefuoe poso.

MORIJA PRINTING WORKS, BASUTOLAND

PUO EA MOOKAMELI

D. D. T. JABAVU.

29 *Phupjane*, 1936.

(1) HO MO-AFRIKA TABA LI MOSENEKENG.

Ma-Afrika kaofela le bohle ba lefatše ba seng basoeu ba tšositsoe ke kamoo Italy e ikhapetseng lefatše la Abyssinia e sa natse motho, lefatše leo e neng e se e le lona feela le busoang ke ma-Afrika. Hoba re utloe ka lilemo tse mashome a mabeli ho ntse ho buuo ka litoka tsa lichaba tse 'nyane, tšoanelo ea batho ho ikhethela hore ba busoe joang le ke mang, thuto tsa Bokreste, ho se tšoanele ho rojoa ha litumellano, ntoa e sa bolaeeng ka sehlōhō, pouleleho ea litšepisano le botle ba tsoelopele ea batho ba Europe, litaba tsa likhoeli tse 8 tse tsoa feta li tlositse lekokoana la nku 'me li beile pepeneneng bo-phokojoe ba batho ba basoeu.

Ka ntoa ea Germane likete-kete tsa batho li ile tsa bolaoa li loanela boipuso ba batho ba Belgium, empa kajeno ha hoa etsoa letho ho thibela boikemisetso ba Italy ho bolaea ka sehlōhō le ka meea e chefo (gas) batho ba habo rōna ba khotso ba Abyssinia. Eitse ha Italy e roba litumellano le likano, eaba ho nts'o lika-likoa ho sa toboketsoe 'nete. Ka 1914 e ne e le taba e tobaneng le batho ba basoeu ba Belgium; kajeno ke sechaba sa bathonyana ba batšo ba Abyssinia.

Joaleka ka mehla, likereke tsa linaha tse neng li loana li ne li re Molimo o ka hlakoreng la tsona, 'me li kōpa hlo-

honolofatso ea Oona hore o li thuse ho phetha litakatso tsa tsona. Bokreste bona ba likereke bo sa hlōtsoe ke ho thibela bophoofolo bo meharo lipelong tsa batho ba busang lichaba. Lefatše le sa ntse le luba joaleka ha e sa le le luba lilemong tse likete tse peli kapa tse tharo tse fetileng. Ke hore, ha ho ka tlosoa tsebo ea rōna ea mahlale a lintho tseo re li sebelisang (science), ho ka fumanoa hore seo re neng re le sona ka nako eo re sa le sona le kajeno. Motho o mong ea kileng a re supisa tsela e ntle ea ho phela, empa o ile a bolaeloa ho etsa joalo ke batho ba Jerusalema ba neng ba phela le eena. Ba ipolelang hore ke balateli ba hae ba mo sebeletsa ka molomo feela mabapa le nto. Ka 'nge 'ngoe ba lakalitse ho fetola litaba empa ka 'nge 'ngoe ba sitoa ho nka boitelo bo tšoanelang. Eka Tona e Kholo ea Kopano, Parlamenteng, ha eba ke nepa tlhaloso ea mantsoe a eona, e latotse hore litabeng tsa tsamaiso ea sechaba Bokreste bo ka sebelisoa. Ho tseo, ntho e sa ntseng e le eona ke puso ea mosaqa. Taba ea mebuso ea kajeno ke ho ipokellela thoriso le khanya. Le rōna ba ka tlas'a mebuso ena re ntse re tšoanetse ho tseki-soa bokhopo ba eona leha re sa rate.

Toka, tsamaisong ea lichaba tsa Europe, e shoele 'me litaba li boetse mehleng ea linyamatsane.

Ho sa ntse ho busa likhōka; leha ho se ho sa sebelisoa bohale ba sabole, empa ho se ho sebelisoa tsebo e khan-tšoang ea lifofane tse nyang lefu la likulo le lichefo. Ka bokhutšoanyane ke eona tsoelopele ea ba Basoeu eo. Bobe bona ba eona bo batla hore bohle ba bo loantše.

(2) PARLAMENTE EA KOPANO.

Puong e neng e le teng Cape Town ka 1926, ha ho bu-uoā ka molao oa 'mala (Colour Bar), setho se seng se ile sa bolela ka thabo hore sona se emela molao ona hobane

ho ipholosa e le molao oa pele oa tlhaho, 'me sa emela ho hatelloa ha batho ba batšo ba naha ena. Qalehong ea selemo sena Paralamente e boetse ea emela Tona e Kho-
lo ea 'Musu e ileng ea re : —

“Ke sitoa ho utloisisa le hanyenyane hore le bolela eng ka tsela tsa Bokreste. Litsela tsa Bokreste li ntle haholo, empa ho na le tsela e 'ngoe ea boipholoso ba sechaba, e eeng e etse hore bohle ba tele bophelo ba bona ka nako ea ntoa. . . . eo 'na ke bona e rateha ho feta tsa pele. Ke eona tsela feela ena ea boipholoso le boitšireletso, eo ka eona motho lefatšeng, le Bokreste, li ka ipholosang ka eona.”

Polelo ena e tšosang e bontša hantle hore Bokreste bo tloheloa kathōko litabeng tse buuoang tlung ea Par-
lamente mane Cape Town, hobane joaleka ha sengoli se tsejoang haholo se boletse : —

“Banna ba buang litaba tsa mebuso ke batho ba lefatše leo ba le tloaetseng hoo ba seng ba sa tsote me-
hlolo kapa tse tšosang tsa lona. Tloaelo ena e ba fou-
fatsa mahlo a moea 'me e ba sitisa ho bona linnete ka
botsona. Hangata bao e seng e ba topetse ba atisa ho
bona eka tse ratoang ke bona ke tsona tseo e leng toka,
le ho hopola hore moo batho ba sa loaneng ke hobane
ba phela ka thabo le tokoloho.”

Ka ho latella taba ena ea ho ipholosa, Parlamente ea
Kopano ho tloha ka 1909 ha e hloleha, e se e entse melao
e 36 e loants'anang le rōna ba 'Mala, 'me lebaka lena la
boipholoso ke lona feela leo ho thoeng ka lona melao ena
e lokile. Parlamente e se e bile e tloetse ho etsa melao e
loants'anang le rōna e sa tsote. E jele tloae eo e seng e
sitoa ho e tšoela. Ba se ba bona eka melao ena e tšoarang
batho ba batšo ka ho ba khetholla ho ba Basoeu e lokile

esita le linthong tseo ho tsona re nang le tokelo e lekanang le ea bona. Re ka bolela likhafa tseo ka tsona re ntšang likete-kete tsa liponto. Karolong ea tsona re ka be re fumana ka ho lekana le bona, ha eba toka e ne e le teng. Leha re lefa ka ho lekana re latoleloa toka ea hore le rōna re sebelise chelete ka ho lekana le bona. Ke eo he tholoana e mpe ea melao e khethollang. Ho entsoe melao e reng ha re na tokelo ea ho kena Lekhotleng la Province hobane feela re le 'mala. Ke eona khethollo le boipholoso tseo.

Re fihlilitse thomo ea lōna ho Tona e Kholo ea Kopano ka khoeli ea Hlakola, 'me litaba tsohle tsa hla tsa raheloa hole-hole ho thoe feela, tseo hase tseo Parleme e li batlang. Ha ho ka ba ha eloa hloko leha e le ho buuo ka likarabo tse neng li entsoe ke liphutheho tse hlano tse neng li bitsitsoe ke oona 'Musos metseng ea Maritzburg, Pretoria, Mafeking, King William's Town le Umtata. Liphutheho tseo ho ne ho thoe li bitsetsoa ho utloa ma-ikutlo a rōna 'me ho bile ho sentsoe chelete e £4,000 ka ho li bitsa. Re kōpile bohobe, re filoe lejoe. Re kōpile hore melao e teng e ke e eme e le joalo, empa bakeng sa moo ba entse molao o bontšang hantle hore litabeng tsa tsamaiso ea 'muso oa naha ena rōna re katlase, o re khethollang, o bileng o re thibelang ka baka la 'mala ho kena lekhotleng la Province. Ha re kōpa hore molao o bitsoang Land and Trust Bill o se ke oa tiisoa re e-s'o ikise ka borōna libakeng tseo ho thoeng e tla ba tsa ba Batšo, Tona e Kholo ea re tšepisa hore molao oo o ke ke oa b'o s'o etsoa ha ho qetoa oa pele feela ; empa re ile ra makala ha o se o tiisoa re sa bolelloa le ho bolelloa. Kōpo ea rōna ea hore temana ea bone ea molao oa ba lulang mapolasing e bolaoe, ha e ea tsotelloa ke motho. Litho tse seng kae tse hlabanetseng hlakore la rōna (Rea ba leboha banna ba 11 bao ba libete ba neng ba loanela toka) se-

bokeng sa matlo a mabeli a Parlamente ba hla ba sitisoa ho hang-hang, hobane ka nako tse ling litaba li ne li itsa-maisetsoa ka bo-'mampoli, li bile li qetela, kea hopola, ka menyanya kae-kae.

Khopolo eo motho a ka bang le eona ka Parlamente ea South Afrika ke hore, bongata ba litho bo itaimitse tse nang le thuso ho batho ba basoeu feela. Ntho e 'ngoe le e'ngoe e etsoang ho hlokometsoe hore e se ke ea thulana le tse ratoang ke benghali. Ho ba seng Parliamenteng ho ntse ho fumanoa sehlopha se seholo sa ba buang le ba thōtseng se re loanelang molamu oa hloho lipampiring le libokeng, 'me bao ke ba sa ntseng ba setse ba ba ikemiselitseng 'muso oa tokoloho.

Empa ka Parliamenteng, teng, taba ea pele e ntse e le ho emela motho e mosoeu feela. Ho totobatsa 'nete ea hona a re keng re talimeng mokotla oa lichelete tsa 'Musu oa Kopano. Mafatšeng a mangata boima ba lekhetho ha bo oele ka ho lekana mahetleng a ba nang le hona ho lefa le a ba se nang letho. Empa hona selemong sena 'Musu oa Kopano o tšositse bohle ka ho hloka kutloelo-bohloko ho karolo e fumanehileng haholo, empa e jereng ka mamello khafa ea eona leha re sa fumane letho la letlotlo le leholo le bokeletsoeng ka thuso ea rōna. Ke 'nete re bona hantle kajeno lena hore mofata-seliba ha a se noe.

Rōna ha re thabisoe ke letho ha ho buuo a ka tsa khetsi eo. Limpho tsa eona li filoe barui ka bongata bona boo ba bang ba bileng ba hanneng ho li amohela ke ho hlajoa ke lihlong le ho tšaba ho ja tsuo. Motšoari oa Lichelete o bile a khetha ho imolla ba ruileng le ho ntša bapolasi ba basoeu lekhethong a tšaba matla a bona a khonang tsohle a ho khetha litho tsa Paralamente, le hona a sa iketse, a tsielahile hore a ka etsa'ng ka chelete tse setseng—che-

lete tse bileng le hona ho sala hobane mosebetsi oa batho ba batšo o lefuoa hanyenyane ; chelete tse 'nileng tsa sala ka lilemo le lilemo. Bona bapolasi bana, ka nako eane ea komello, ba ne ba etselitsoe bonolo ba ho fepa likhomo le lifariki tsa bona poone eo ba e rekisetsoang ka 5/- mokotla, ha batho ba batšo ba bolaoang ke tlala ba ne ba tlameha ho reka mokotla ka 18/- ho pholosa bophelo, ka ha 'Musu o ne o entse molao oo ka oona bapolasi ba neng ba rekisa poone mose (England) ka 2/6d mokotla, ba fepa liphoofole tsa bona ka 5/6d, empa ho motho e motšo ea lapang ba rekisa mokotla 18/- ba bile ba ntse ba re bolella hore hoo ke molao 'me molao o ke ke oa fetoloa.

Ke ka hona ba-Rhodesia ba bileng ba re re tšoeroe ka tšoarō e sehlōhō. Le uena u tla lumela hore ho joalo ha u ka talima taba e kang ena. 'Musu oa Kopano ka ho lefa batho ba batšo hanyenyane o fumane liphaello tse fetang £6,000,000 ka selemo. Ha mosebetsi oo o ne o ka etsoa ke batho ba basoeu o n'ō ka qosa 'Musu £4,000,000 ho feta kamoo o o qosang kateng joale ; empa leha liphaello li nyolohile halekholo, pokello ea lichelete e se e sitoa le ho khaohana le cheletenyana e £1,000,000 ea lekhetho le ntšisoang batho ba heso ba phelang bofutsa-neng ba masisapelo le bothateng. Kamoo ke tsebang kateng ha ho le ea mong Parlamenteng ea kileng a re lekhethe lena le re noang mali re ntse re phela le bolaoe kapa le fokotsoe. Ke hopola hore ho khafisa batho ka ho ea ka matla a bona ke hona hoo e leng taba, empa lekhetho lena le ntšisoang batho ba batšo ka ho lekana ke la mofuta oo e leng khale o shoele chabeng tse tsoetseng pele. Hape batho ba basoeu ba lilemo li 60 ba ekelelitsoe lipenshene (pensions) leha ba sa ntše khafa joaleka ba rōna. Ba rōna ba lilemo li kalo, leha ba se na letho leo ba ka lefang ka lona, ba tlamiloe ke molao ho ntša £1 kapa ho ea

teronkong ba bile ba se na penshene eo ba e fumanang le e kana. Ke 'nete hore Parleme nte ha e tsebe hore ho likete-kete tsa batho ba heso khafa ena ke moputso oa khoeli tse peli tse tletseng. Ntho tse kang tsena li tla tsejoa feela ha re e-na le litho tsa batho ba batšo ka tekano le ba Basoeu Parleme nte ng, 'me ba bangata ka tlung ena ba loketseng mosebetsi oo. Ha ho kamoo re ka etsang ha e se feela ho 'na re tseka ho lekana hoo, ho seng joalo ha re sa tla phonyoha sesomomg sena seo ho thoeng ke toka.

(3) PHUTHEHO EA MA-AFRICA OHLE.

Qetellong ea lemo se fetileng re bile le phutheho ea tonanahali hona ka tlung ena. Ho ne ho tlile ho eona litho tsa mekhatlo ea batho ba batšo e Kopanong le Naheng tse Tšireletsong, taba e le ho hlahisa maikutlo a rōna mabapa le melao ea Batala kamoo e neng e eme kateng ka nako eo. Maikutlo a rōna a ne a be mang 'me komiti ea lōna eil e ea phethisa litaelo tsa lōna ka mokhoa oo ke tšepang hore o ile oa le kholisa. Joale re tšoanetse ho lohela nako e tlang maqheka 'me re nahaneng.

(a) Seo re ka se etsang ka melao e mecha ; (b) kamoo Mokhatlo ona o ka bōpuoang, oa tiisoa, oa e-ba le katleho ho seo o se etselitsoeng ; (c) kamoo ho ka fumanoang litsela tsa ho ntšetsa pele mokhoa oa rōna oa ho phela ka ho ithusa e le rōna.

Hoa bonahala he hore bothata ba rōna ke bo boima haholo, ke bo batlang hore re bone litaba li sa le hole, re sebetse ka kelello e seng ka ho itšohlometsa, ka ho hula 'moho e seng ka ho qhoebeshana. Kea tšepa ho bueng

ha lōna mona ka melao ena le ka seo Phutheho ena e tla ba sona ka nako e tlang, ho tla tsoa taba e itseng cha.

Le tla lokela ho hlhloba mekhoha e mengata eo re ka e etsang, re bone moo e nang le thuso le moo e hlōlehang teng. E meng ea mekhoha eo ke ena : —

(a) Pele, ho bolela hore ha re na ho utloa melao ena e mecha, le ho ipatlela litsela tsa ho iphetetsa.

Ha re ka etsa joalo re ka tšosa batho ba basoeu ba South Afrika; lefatše lohle le ka utloa taba tsa rōna 'me mohlomong re ka fumana litokelo tsa rōna ka ho tšabisa ba Basoeu hore ntoea ea mali e ka tloha ea e-ba teng.

Empa ka 'nge 'ngoe re sitoa ho tseba hore qetello ea taba tse joalo e ka ba e joang. Mohlomong e ka ba lefu le kotsi. Re ka etsa joalo feela ha re tseba hore motho e mong le e mong ea rutiloeng le ea sa rutoang o tla utloa taelo ea rōna. Ke ha eba re tseba hore re eme 'moho ho se mahlabaphieo. Mohlomong ho ka ba thata ho hana le molao oa naha (Land and Trust Bill) ka mokhoa ona. Joale ha re ka leka tsela ena ra hlōleha, tsa morao li ka ba mpe ho feta tsa pele, hobane ka mora' moo ha re sa tla ba le bonngoe tabeng tsa rōna; le hona mokhoa ona o batla tšebeliso ea likhōka.

(b) Ho amohela melao ena joaleka ha e eme feela. Mona-teng ha ho thuso le hanyenyane, hobane e tla ba re lumela hore melao ena e lokile.

(c) Ho nka tsela e hare, ea ho sebelisa seo re ka se sebelisang 'me re loantše tsohle tseo re sa li batlang. Molemo mona ke hore re ka tsamaisa litaba re ntse re talimile ka mehla moo re ratang ho li fihlisa teng. Re ka sebeletsa ho felisoa ha melao ena e eang ka 'mala re thusoa ke tsohle tse ka re thusang naheng ena. Re ka

bontša boitlhompho ba rōna 'me ra fumana sebaka sa ho leka ka mekhoha e meng. Re ka ruta ba sa leng morao 'me ra lokisa litaba hore e tle ere mohla re ka reng tjena, bohle ba heso ba re utloe.

Moo ekang mokhoa ona o batla o fatela morao teng, ke hobane o tla lelefatsa ntoa 'me o felise pelo ba batlang lehlana-hlana phethe.

(d) E meng mekhoha mohlomong e tla tsoa lipuong tsa lōna. Empa leha le ka fapana joang le joang khopolong tsa lōna, etlaba le etsa ka bohlahe ha le sa fellane lipelo, le ntse le hopola hore bohle re sebeletsa ntho e le 'ngoe feela, ho ntša Afrika bokhobeng.

Re tla lumellana kaofela hore ho hloka-hala hore re ithuse e le rōna, 'me hore hoo re tle re ho phethe re tšoanetse ho eketsa matla a rōna a ho fumana tsa boipheliso. Mona ke tla hlahisa hanyenyane hoo 'na ke hopolang hore ho ka etsoa.

Re tšoanetse ho sebelisa litsela tsohle tsee re nang le tsona ho leka ho tsoa bofutsaneng. Ha re sa ntse re le sechaba sa mafutsana tjena, re ke ke ra ba ra fumana katileho e tšoanelang matla a rōna a booko le 'mele. Re itahlaleng ka har'a mesebetsi e tlisang letlotlo bathong. Ba fumanang thuto e pelenyana ba se ke ba be sa le ba itokisetse boruti le botichere feela, leha ntho tseo li hloka-hala. Ke nako ea ho ithuta bongaka, molao, khoebo le temo e tsoetseng pele. Khoebo le mosebetsi li tšoanetse ho beuo kapele 'me batho ba rutoe ho inehela tsona. A re ithuteng ho thusa bahoebi ba habo rōna, re be le moea o ratang sechaba sa heso sa ma-Afrika. Thato ea sechaba sa habo motho ke ntho e mpe ha eba e le tholoana ea boikhohomoso feela; empa hoa hlokeha hore batho ba

sa leng tlase joaleka rōna ba be le eona e le hore ba tle ba be le khoebo e itseng cha. Re hlola re tsuo a ho thoe re sechaba se sa tsebeng ho tsoara khoebo. 'Na ha ke e mong oa ba rialong; ke mpa ke re, ha re bontšeng ka liketso hore ha ho joalo. Amerika koana ke utloile puo har'a ba Batšo (Negroes) e reng, "Chelete ea hao e se tlole 'mala," ke hore, motho e motšo a reke tsohle tseo a li hlokang lebenkeleng la motho e motšo. Ha mohoebi oa motho e motšo a rekisa tsoekere e lokileng, batho bohle ba batšo motseng oo kapa seterekeng seo ba reke tsoekere ea bona lebenkeleng la hae. Ka ho etsa joalo ba mo ruisa, ba bile ba etsa hore a tle a be le hona ho fa ba bang ba sechaba sa habo mosebetsi. Ha' re ne re ka etsa joalo le rōna, palo ea ba heso ba rōkang lieta, ba sehang liaparo, ba rekisang meroho kapa linama, ba qhōbang makoloi a tsamaisang batho, balemi le ba nang le mabenkele, e ne e ka ata 'me re ne re tla ba le boinyollo bo qhelang melao ea 'Musu e tubang, e hatellang ba Batšo.

(4) TALIMO EA LEFATSE KA HO AKARETSA.

O mong oa mesebetsi ea rōna ke ho bontša babusi ba Kopano kamoo re bonang litaba li le kateng, le ho ba fa mabaka ao ka 'ona re batlang tokelo tse lekanang. Re hopoleng hore mahlomola ao re a jereng ke a jeroeng ke lichabana tsohle lefatšeng tse hateletsoeng ke tse ling, leha mona re ee re batle re lebala re re feela, ke hobane re le 'mala. Re tsoanetse ho ithuta hore bothata ba ho phelisana hantle ke boo batho bohle lefatšeng ba bo fumanang, 'me e le bo batlang hore lichaba tsohle li bo talime ka mahlo a mabeli. Re lumellaneng hore methèo ea taba tsa rōna e be e kang ena : —

(a) Khethollo le melao e eang ka 'mala e tlosoe, ho seng joalo re batla naha eo e leng ea rōna moo re tla ipusa teng re lokolohile boikaketsing bona.

(b) Khatello ho tsa ho iphelisa e tlosoe. Mona re ka batla re ithusa e sa le rōna, hobane hoja feela re tseba matla a rōna re ne re ka emisa ka letsatsi le le leng mesebetsi eohle e ke keng ea tsoela pele ka ntle ho matsoho a rōna, 'me re ne re ka fumana tumellano e batlang e isa tokeng. Hase hore ha re na matla a ho ithusa ho hokalo-kalo kamoo re 'neng re hopole kateng.

(c) Motho ho ikhopola eena feela ho fele. Mehlang ea bo-ntat'a rōna ea khale bohle ba ruileng haholo ba ne ba bolaoa ho thoe ba loea. Hobane ka ho ipokellela lintho tsa lefatše ba ne ba le kotsi ho ba bang. Ka ho etsa joalo re ne re etsa hore bohle ba tle ba fumane tsa ho iphelisa le ho apara. Ena ke thuto eo rōna ma-Afrika re ka e rutang Sekreste, hobane Sekreste ha se e-s'ō ithute ho hloka boikhopolo.

Mosebetsi o moholo oa Phutheho ena ke ho hlokomela tse thusang ma-Afrika e seng feela Kopanong, empa e le Afrika kaofela. Ke tšoanelo ea rōna ho sireletsa ma-Afrika a heso a Linaheng tsa Tšireletso hore ba se tlamelloe ho kena Kopanong leha ba sa rate, ho fihlela 'Muso oa Kopano o ithuta ho tšoara batho ba batšo ka mokhoa o lokileng ho feta oa joale. Qalehong ea selemo mongoli e mong oa Lekhooa o ngotse mantsoe ana ka rōna : — "Ho batho ba batšo ba Afrika Phutheho ena ea ma-Afrika 'ohle e seo Phutheho ea India eohle e leng sona ho India. Parleme e ea naha ena e e nka e le molomo oa Batale ba South Afrika, 'me seo e se buang tabeng tsa Batale se tla ikutloahatsa e seng feela ho batho ba batšo ba Afrika, empa le ho 'Muso le Parleme e ea England."

Tseo ke tse tlišoang ke kopano le tšebetso-'moho eo re tšoanetseng ho elleloa hore e se re lahlehele. E le hore re tle re tsebe ho boloka kopano ena rōna baetapele, re elleloe hore maikutlo a rōna e b'e sa le a hahloa ke tsebo e ncha e tsoang libukeng tse ngata tse bolelang tseo baetapele ba bang lefatšeng ba ntseng ba li etsa ha ba kopana le mathata a kang a rōna.

Ho bontšahatsa seo nka bolela hore hloho ea Phutheho ea India eohle, Mr Jawaharlal Nehru ha a bula phutheho mane Lucknow, o buile puo eo ha motho a e bala a ka ithutang tse ngata. O bontša hore ho sebetsa hantle ha Mokhatlo oo ha ho na thuso ha eba Mokhatlo o se na matla, "'me rōna matla re ka a fumana feela ho bongata ba batho ba ka ntle ho Phutheho." A tiisa hore karolo e tšoanetseng ho hlokomeloa haholo ea sechaba sa India ke basebetsi le ba iphelišang ka mobu, le hore baetapele ba bone hore batho bao ba se hatelloe; hobane taba ea pele ke bofutsana, ho hloka mosebetsi le ho kena melatong. Ka lebaka leo ho hloka hore ba pele ba se ikhaohanye le ba morao.

Khothatso tsena le rōna li re loketse. Leha re ka ba ra etsa joang le joang re se ikhaohanye le ba heso ba sa leng tlase. Ke nako ea hore re kopaneng ho loantša ka matla bofutsana, tlala le melato.

Nehru o re, "Re se itloaetse ho bua ka tse kholo empa matla a tsona a e-s' o be teng." Keletso e bohale ena e tšoanetse ho lateloa.

Ha re ka ntša batho ba heso bofutsaneng re ka ba le hona ho phetha ntho tse kholo. Majoe ana a khopiso a beiloeng tseleng ea rōna ke tšoanelo ea rōna ho a tlosa.

Ha re sa hle ra itšoebehla ho etsa joalo re tla fumana seo
se tla re tšoanela. Ha re ka a tlosa e tla ba Afrika le
eona e thusitse lefatše ka ho hong.

Bala "Minutes of the All-African Convention", June
1936, 1/3d ka poso, P.O. Lovedale. C. P.

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order and the addresses are given in full. The list is as follows:

2. The second part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee who have been elected to the office of Secretary. The names are listed in alphabetical order and the addresses are given in full. The list is as follows:

Collection Number: AD1715

SOUTH AFRICAN INSTITUTE OF RACE RELATIONS (SAIRR), 1892-1974

PUBLISHER:

Collection Funder:- Atlantic Philanthropies Foundation

Publisher:- Historical Papers Research Archive

Location:- Johannesburg

©2013

LEGAL NOTICES:

Copyright Notice: All materials on the Historical Papers website are protected by South African copyright law and may not be reproduced, distributed, transmitted, displayed, or otherwise published in any format, without the prior written permission of the copyright owner.

Disclaimer and Terms of Use: Provided that you maintain all copyright and other notices contained therein, you may download material (one machine readable copy and one print copy per page) for your personal and/or educational non-commercial use only.

People using these records relating to the archives of Historical Papers, The Library, University of the Witwatersrand, Johannesburg, are reminded that such records sometimes contain material which is uncorroborated, inaccurate, distorted or untrue. While these digital records are true facsimiles of paper documents and the information contained herein is obtained from sources believed to be accurate and reliable, Historical Papers, University of the Witwatersrand has not independently verified their content. Consequently, the University is not responsible for any errors or omissions and excludes any and all liability for any errors in or omissions from the information on the website or any related information on third party websites accessible from this website.

This document forms part of the archive of the South African Institute of Race Relations (SAIRR), held at the Historical Papers Research Archive at The University of the Witwatersrand, Johannesburg, South Africa.